

تعلیم و تربیت اسلامی آزمون دیری - اردیبهشت ۱۴۰۳

1- منظور از اینکه تربیت رسمی امری تاریخمند است چیست؟

- الف) با نظامهای تربیتی جوامع پیشرفته هماهنگ است.
 - ب) با مقتضیات زمان و مکان و فلسفه اجتماعی متناسب است.
 - ج) با فلسفه تربیتی جوامع اسلامی متناسب است.
 - د) نظیر پدیده های اجتماعی تکوین و تحول می یابد.
- گزینه ۴ صحیح است.
- تربیت رسمی نظیر سایر پدیده های اجتماعی امری تاریخمند است که باید متناسب با مقتضیات زمان و مکان تکوین و تحول یابد؛ لذا، الگوی نظری واحد و جهان شمولی از آن وجود ندارد.

2- کدام مراحل رشد از اهمیت بیشتری برخوردارند و علت آن کدام است؟

- الف) جوانی به دلیل حساسیت بیشتر و ویژه آن
 - ب) بزرگسالی به دلیل رشد کیفی و کمال
 - ج) مراحل اولیه به دلیل آثار قابل توجه و غیر قابل جبران
 - د) کودکی به دلیل جنبه های کمی و کیفی رشد
- گزینه ۳ صحیح است.
- رشد جریانی است که همه ابعاد وجودی آدمی را در بر میگیرد. ساده ترین مرتبه رشد جسمانی است و عالی ترین آن رشد هماهنگ و موزون ابعاد مختلف و ظرفیتهای وجود آدمی است. همچنین رشد آدمی اگرچه دارای جنبه های کمی است. اما در نهایت امری کیفی است که به صورت جریانی مستمر و طی مراحل صورت میگیرد هر چند تمامی مراحل رشد دارای اهمیت اند. با این حال مراحل اولیه رشد به لحاظ آثار قابل توجه و تقریباً غیر قابل جبران از حساسیت بیشتر و ویژه ای برخوردار است.

3- کوچک ترین واحد اجتماعی و مهمترین و تأثیرگذارترین واحد تربیتی به ترتیب کدام است؟

- الف) خانواده - خانواده
 - ب) مدرسه - مدرسه
 - ج) مدرسه - خانواده
 - د) خانواده - مدرسه
- گزینه ۱ صحیح است.
- نهاد خانواده کوچکترین واحد اجتماعی و در عین حال مهمترین و تأثیرگذارترین واحد تربیتی در جوامع محسوب می شود.

4- این جمله که «تربیت عملی دو سویه است» به کدام معنا است؟

- الف) همکاری معلم با سایر منابع آموزشی
 - ب) همکاری و تعامل والدین با دست اندرکاران تعلیم و تربیت
 - ج) تعامل خانه و مدرسه
 - د) تعامل معلم و یادگیرنده
- گزینه ۴ صحیح است.

فرایند تربیت عمل زمینه ساز تکوین و تحول اختیاری هویت انسان را باید تعاملی کنش و واکنشی دوسویه (بین قطب فعال - مربیان و متربیان - به شمار آورد که در آن علاوه بر ایجاد مقتضیات و برداشتن موانع امر ضروری و مورد تأکید مربیان، لازم است. حضور فعال متربیان

را در این حرکت و کوشش اختیاری ایشان برای استفاده مناسب از این زمینه سازی مورد ملاحظه قرارداد که این امر عمل دوسویه متربیان و مربیان را برای موفقیت فرایند تربیت ایجاب می نماید.

۵- ساحت‌های تربیتی کدام است؟

- الف) اعتقادی - عبادی علمی - فرهنگی اجتماعی - سیاسی، زیبایی شناختی و هنری، فیزیکی - بدنی
ب) اعتقادی، عبادی و اخلاقی علمی و فناوری اجتماعی - سیاسی اقتصادی و حرفه ای زیبایی شناختی و هنری زیستی و بدنی
ج) اعتقادی علمی - عقلانی اجتماعی فرهنگی زیبایی شناختی و جسمی
د) اعتقادی - فرهنگی اجتماعی - سیاسی علمی - فرهنگی زیبایی شناسی و جسمی - بدنی
- گزینه ۲ صحیح است.

در مباحث مربوط به انواع تربیت در فلسفه تربیت جمهوری اسلامی ایران این موضوع مورد اشاره قرار گرفت که میتوان تربیت را بر اساس ابعاد و ساختهای وجودی متربیان و توجه به شئون مختلف حیات طیبیه به شش ساخت تقسیم کرد: ۱- ساخت تربیت اعتقادی عبادی و اخلاقی - ساخت تربیت اجتماعی و سیاسی - ساخت تربیت زیستی و بدنی ۴ ساخت تربیت زیبایی شناختی و هنری ۵ ساخت تربیت اقتصادی و حرفه ای ۶ ساخت تربیت علمی و فناوری

6- انواع تربیت از نظر در برگیری تمام افراد جامعه کدام است؟

- الف) عمومی، نظری و تخصصی
ب) نظری تخصصی و فنی و حرفه ای
ج) نظری و فنی و حرفه ای
د) عمومی و تخصصی
- گزینه ۴ صحیح است.

تربیت بر اساس میزان و نحوه شمول به دو دسته تربیت عمومی و تربیت رسمی تقسیم می شود.

7- انواع تربیت از نظر نحوه سازماندهی و اعتبار قانونی کدام است؟

- الف) رسمی و غیر رسمی
ب) رسمی عمومی، تخصصی و غیر رسمی
ج) عمومی و تخصصی
د) رسمی و عمومی
- گزینه ۱ صحیح است.

تربیت بر اساس نوع سازمان دهی و اعتبار قانونی به دو دسته تربیت رسمی و تربیت غیر رسمی تقسیم میشود.

8- انواع تربیت از نظر حضور یادگیرندگان و چگونگی برخورداری از آن کدام است؟

- الف) رسمی و عمومی
ب) عمومی و تخصصی
ج) الزامی و اختیاری
- گزینه ۳ صحیح است.

تربیت بر اساس نحوه حضور متربیان به دو دسته تربیت الزامی و تربیت اختیاری تقسیم میشود.

9- مهم ترین راهکار توسعه پایدار جوامع کدام مورد است؟

- الف) تربیت رسمی و عمومی
ب) تربیت رسمی و غیر رسمی
ج) تربیت عمومی و تخصصی
د) تربیت رسمی نظری و حرفه ای

گزینه ۱ صحیح است.

تربیت رسمی و عمومی در شکل امروزی آن پدیده اجتماعی نوظهوری از محصولات دوره مدرن است که مطابق با نیازها و مقتضیات فرهنگی اقتصادی و فناورانه جوامع معاصر در اشکال گوناگون بسط یافته است. به هر حال تربیت رسمی و عمومی در اشکال و مصادیق رایج آن بدون شک توفیقات قابل توجهی در جوامع امروزی داشته است که میتوان از جمله به این موارد اشاره نمود.

ارتقای فرهنگ عمومی

نقش آفرینی در تحرک اجتماعی افراد طبقات مختلف و بسط عدالت اجتماعی

کمک به ایجاد انسجام اجتماعی و وحدت ملی

تعمیم آموزش سواد و مهارت های اساسی زندگی

کمک به گسترش روابط اجتماعی

این توفیقات باعث شده است تا نه تنها در همه جوامع معاصر بسط و گسترش تربیت رسمی و عمومی مهمترین راهکار توسعه و تعالی پایدار جوامع و لوازم آن یعنی شکل گیری و ارتقای سرمایه انسانی تکوین و تعالی سرمایه اجتماعی و ایجاد انسجام اجتماعی و وحدت ملی به شمار آید؛ بلکه در قوانین و میثاقهای بین المللی و قوانین اساسی عموم کشورها بهره مندی از آن، حق مسلم همه آحاد جامعه قطع نظر از ویژگیهای فرهنگی قومی مذهبی اقتصادی جنسی و فردی محسوب شود.

۱۰- از نظر عدالت اجتماعی چه انتقادی بر تربیت رسمی - عمومی وارد است؟

الف) بازتولید نابرابری اجتماعی

ب) بی توجهی به تفاوت های فاکتورهای

ج) توزیع نامناسب امکانات در سطح کشور

د) بی توجهی به خانواده های یادگیرندگان طبقات فقیر

گزینه ۱ صحیح است.

تربیت رسمی با انتقادات فراوانی روبه رو شده است؛ اهم این انتقادات که نسبت به اصل تربیت رسمی با نتایج و پیامدهای خواسته و ناخواسته مصادیق رایج آن طرح شده است از این قرار است ناکارآمدی و پاسخگو نبودن نسبت به نیازهای اجتماعی، بازتولید نابرابری اجتماعی گسترش فرهنگ غربی در سایر کشورها و مسلط کردن آن بر فرهنگهای دیگر رواج مدرک گرایی و نگرش ابزار به علم تمرکزگرایی شدید و بی توجهی به خصوصیات متربیان و نیازهای بومی محلی یکسان نگر و حذف وجوه تمایز خرده فرهنگ ها تبعیت نهاد دانش از نهاد قدرت و رویکرد محافظه کارانه و انفعالی نسبت به نظامهای سیاسی و پیروی از وضعیت موجود جوامع.

۱۱- منظور از بازتولید نابرابری اجتماعی در تربیت رسمی چیست؟

الف) رفتار کادر آموزشی و اداری مدرسه با دانش آموزان برخوردار سهل گیرانه است.

ب) طبقات برخوردار جامعه فرصت بیشتری برای استفاده از تربیت رسمی دارند.

ج) دانش آموزان خانواده های ثروتمند به نابرابری اجتماعی دامن می زنند.

د) تولید مجدد منابع آموزشی به نفع خانواده های برخوردار در جامعه است.

گزینه ۲ صحیح است.

از منظر عدالت اجتماعی شماری از صاحب نظران بر نظامهای رایج تربیت رسمی و عمومی خرده گرفته اند که مدارس و به طور کلی نظام های تربیت رسمی نابرابریهای موجود اجتماعی را بازتولید میکند و حتی بر میزان اختلاف طبقات اجتماعی دامن می زند. طبق نظر این گروه طبقات برخوردار اجتماع فرصت و امکان بیشتری برای بهره برداری کامل از مواهب تربیت رسمی دارند و متعاقب آن دانش و تخصص که از منابع اصلی قدرت در جوامع پیشرفته صنعتی به شمار میرود مجدداً در اختیار همین طبقات برخوردار قرار می گیرد.

۱۲- سیاست جوامع امروزی در مقابل تمرکزگرایی شدید چیست؟

الف) مدیریت اقتدارگرایانه

ب) سیاست گذاری متوازن

ج) واگرایی مدیریتی

د) توجه به فرهنگ جامعه

گزینه ۳ صحیح است.

تمرکزگرایی شدید با شرایط امروزی جوامع سازگار نیست و بسیاری از جوامع در تلاش اند تا با سیاست واگرایی مدیریتی از این تمرکزگرایی افراطی دور شوند.

۱۳- منظور از سکولاریسم یا نگرش سکولار چیست؟

الف) آموزش بی توجهی به دین و اخلاقیات در جامعه

ب) تفکیک دین و اخلاق در خانواده و مدرسه

ج) رابطه جهت دهنده دین و ارزشهای دینی در تربیت رسمی مورد توجه قرار گیرد.

د) ارزشهای دینی مبنای اقدامات و سازوکارهای اجتماعی نباشد.

گزینه ۴ صحیح است.

مطلوب نگرش سکولار و نتیجه طبیعی فرایند سکولاریزاسیون غیر دینی شدن امور و مسائل اجتماعی این است که مبانی و ارزشهای دینی مبنای هیچ گونه اقدامات و سازوکارهای اجتماعی قرار نگیرند و دامنه نفوذ نهاد دین نیز تنها به حیطه خصوصی زندگی افراد جامعه و رابطه شخصی ایشان با خداوند محدود گردد.

۱۴- منظور از اینکه کار معلم آتشگیره است چیست؟

الف) وظیفه معلم تعلیم و تربیت دانش آموزان برای سعادت دنیا و آخرت است.

ب) معلم وسیله پرورش عقلی و استقلال فکری دانش آموز را فراهم می کند.

ج) معلم از طریق آموزش بهترین علم را برای پرورش عقل دانش آموزان ارائه می کند.

د) معلم اطلاعات و معلومات لازم برای پرورش دانش آموزان را فراهم می کند.

گزینه ۲ صحیح است.

تعلیم» عبارت است از یاد دادن از نظر تعلیم متعلم فقط فراگیرنده است و مغز او به منزله انباری است که یک سلسله معلومات در آن ریخته میشود ولی در آموزش کافی نیست که هدف این باشد. امروز هم این را نقص میشمارند که هدف آموزگار فقط این باشد. که یک سلسله معلومات، اطلاعات و فرمول در مغز متعلم بریزد آنجا انبار بکند و ذهن او بشود مثل حوضی که مقداری آب در آن جمع شده است. هدف معلم باید بالاتر باشد و آن این است که نیروی فکری متعلم را پرورش و قوه ابتکار او را زنده کند یعنی که معلم در واقع آتشگیره دادن است.

۱۵- منظور از جهل چیست؟

الف) عمل بدون علم و آگاهی

ب) تفکر بدون شناخت و آگاهی

ج) گفتن مطالب بدون فکر و تعقل

د) نداشتن آگاهی در امور مختلف

گزینه ۱ صحیح است.

عقل در روایات اسلامی آن نیرو و قوه تجزیه و تحلیل است. در غالب مواردی که میبینید اسلام جاهل را کوبیده جاهل در مقابل عالم و به معنی بی سواد نیست بلکه جاهل ضد عاقل است عاقل کسی است که از خودش فهم و قدرت تجزیه و تحلیل دارد و جاهل کسی است که این قدرت را ندارد ما خیلی افراد عالم را میبینیم که عالمند ولی جاهلند عالمند به معنی اینکه فرا گرفته از بیرون زیاد دارند خیلی چیزها یاد گرفته اند اما ذهنشان یک انبار بیشتر نیست خودشان اجتهاد ندارند استنباط ندارند. تجزیه و تحلیل در مسائل ندارند. اینجور اشخاص از نظر اسلام جاهلند یعنی عقلشان را کد است. ممکن است علمش زیاد باشد ولی عقلش را کد است.

16- معلمی که به دانش آموزان حقیقت جویی و دوری از تعصب و غرور را آموزش میدهد مصداق چیست؟

الف) آموزش روحیه علمی

(ب) توام بودن علم و عقل

(ج) پرورش تواضع و فروتنی

(د) دوری از سنتهای خرافه

گزینه ۱ صحیح است.

اصلاً روح علمی همین است. روح علمی یعنی روح حقیقت جوئی روح بی غرضی و طبعاً روح بی تعصبی روح خالی از جمود و روح خالی از غرور .

۱۷- تربیت به کدام معناست؟

الف پرورش انسانهای ارزشمند برای جامعه

(ب) پرورش استعدادهای بالقوه موجود زنده

(ج) پرورش موجودات مفید و ارزشمند

(د) پرورش روح الهی در انسانها

گزینه ۲ صحیح است.

تربیت عبارت است از پرورش دادن یعنی استعدادهای درونی ای را که بالقوه در یک شی موجود است به فعلیت در آوردن و پروردن.

۱۸- کدام دوره عمر برای شکوفایی استعدادهای مناسب تر است؟

الف) ۵ تا ۲۵ سالگی

(ب) تولد تا ۴۰ سالگی

(ج) ۷ تا ۱۴ سالگی

(د) ۷ تا ۳۰ سالگی

گزینه ۴ صحیح است.

بعضی دوره ها تناسب و موقعیت بسیار بهتری برای شکوفا شدن استعدادهای دارد. همین دوره بعد از هفت سالگی که در احادیث هم هفت سالگی به آن عنایت شده که از آن به بعد به تربیت بچه توجه بشود - همین دوره از هفت سالگی تا حدود سی سالگی - دوره بسیار مناسبی است برای شکوفا شدن روح از نظر انواع استعدادهای.

۱۹- کدام مورد از مهمترین موانع علم است؟

الف) تنبلی

(ب) بخل

(ج) جهل

(د) تعصب

گزینه ۴ صحیح است.

مانع علم، مسئله تعصب است انواع تعصبها که جلوی علم را میگیرد و میدانیم که در اسلام با تعصب و عصبیت شدید مبارزه شده است.

۲۰- کدام جمله زیر در تمام ادیان آمده است؟

الف) با دوستان خدا دوست و با دشمنان خدا دشمن باش

(ب) با همه مردم به نیکی و انصاف رفتار کن

(ج) برای دیگران همان را دوست بدار که برای خود دوست داری و همان را دشمن بدار که برای خود دشمن می داری

(د) با دوستان و مؤمنان با مروت رفتار کن و با دشمنان و کافران مدارا کن

گزینه ۳ صحیح است.

در یکی از کتابهای تاریخ ادیان و شاید در مقاله ای که ترجمه شده بود خواندم که یک جمله است که در همه ادیان بزرگ دنیا آمده است و متحد المال همه ادیان است؛ در مسیحیت هست در دین یهود هست در دین زرتشت هست در دین اسلام هست. در دین بودا هست و آن

این است که برای دیگران همان را دوست بدار که برای خود دوست میداری و همان را دشمن بدار که برای خود دشمن می داری که ما به این مضمون در اسلام زیاد داریم مانند: احب للناس ما تحب لنفسک و اکره لهم ما تکره لنفسک.